

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologiae Mysticae Sive Exercitiorum Spiritualium Admodum Reverendi Patris P. Aloysii Siderei, Alias Vincentii Caraffa, Societatis Iesv Praepositi Generali, Tomvs ...

ex Italico Latino recenter idiomate opera et studio fidelissimi cuiusdam
interpretis donatus

Iter ad coelum in quatuor partitum Semitas seu partes, & Fasciculum
Myrrhæ

Caraffa, Vincenzo

Coloniae Agrippinae, 1660

cap. 3. De Timore dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49363](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49363)

Iob. c. ii.

Cum consumptus fueris in propriis viribus naturalibus, orieris ut Lucifer, in virtute Gratia. Sapientia tribulationibus, adversitatibus laboribusque adhiberis, ut dicas: Non possum amplius: & respondes: Sed tum mentis tuae occurrat, necesse est, quod viribus naturalibus deficientibus, alia tibi supponentur vires supernaturales Gratia: & in his sperandum atque operandum est. Hæc doctrina Theologiae nititur fundamentis: docent namque Theologi, auxilium Divinae Gratia non solum confecti potentis intellectus & voluntatis, verum etiam potentis materialibus & executivis. Denique hæc praxis vera Spei in Deum in morte præsertim exercenda est: in qua, ut docet S. Bernardus, proflus diffidens desperare debemus de propriis viribus, & de proprio merito, ac totam spem nostram collocare in virtute Divinae Gratia, in merito Christi, & intercessione Sanctissimæ Mariæ ejus.

CAP. III.

De Timore DEI.

1. AD vitam spiritualem non tantum Amorem sed etiam Timorem necessarius est: cuius actibus, non tanquam finibus sed veluti motivis, ut, nimirum, eodem magis in Deum crescimus, omnemque etiam minimam offensionem Summi Boni fugiamus, uti debemus. Unde coniungendus est sanctus Amor cum sancto Timore, utrumque cum timere: amare Deum tanquam bonum, & timere eundem veluti iustum. Nihil nos magis terret, quam origo ac primaradix boni mali que, conformiter dicitur S. Augustinus, Est Amor & Timor. Vi faciam bene, amas & times Deum: ut facias male, amas & times Deum. Ergo ut bene vivas, convertantur hæc duo.

Bern. de modo bene vivere di Serm. 4. S. August. Psal. 79.

ambu Terram? ama vitam: timebas mortem? time
diem. quia si amor & timor Mundi in causa erant,
non male vixeris & operatus fueris, timendo & aman-
do Deum bene vives, & me ius operaberis.

2. Tres actus Timoris Dei assignat S. Bernardus:
Reverseri in gehennam, ne excludaris à Gloria, ne de-
gradi à Gratia. Duo primi Timoris servilis actus sunt,
educantur ad habitum Spei; tertius est actus Timo-
ris filialis, reduciturque ad habitum Charitatis. Primi
actus Spiritu sancto, sed non cum Spiritu sancto, id est,
cum Gratia: quamvis ad istam disponant. Ultimus
actus Spiritu sancto, & cum Spiritu sancto, id est, cum
Gloria.

S. Bernard.
serm. 2. in
Cant.

Cont. Tri-
dēt. Sess. 6.
c. 6.

3. Præterea Timor filialis tribus modis, ut idem
auctor advertit, exerceri potest. Primo, in statu
gratiae: constitutus namque in statu Gratiae, ne
degradi amittas, magno cum Timore tibi vivendum est.
Secundo, timendum etiam tibi & majori cum timore
constituito in statu peccati: etenim abique Gratia haud
poteris ita vivere, quin de novo prolaberis in pecca-
tum. Tertio in statu Gratiae jam recuperatae adhuc
magis timendum tibi est propter periculum reinci-
dendi & incurrendi in majorem Dei offensam. Hæc

S. Bern. in
Cant. serm.
54.

2. Cor. 6.

gratia meos est S. Bernardi. Debes timere pro accepta
gratia, magis pro amissa, longè plus pro recuperata. Pro
recuperata, ne in vacuum Gratiam Dei recipias: pro recu-
perata, ne per recidivum aliquid deterius tibi contingat.
Sicut juxta opinionem D. Bernardi nulla in hac vita se-
curitas est: omni persona, sive homo justus, sive pecca-
tor, unque ille sit, debet stare in timore: Beatus homo,
ut semper est pavidus. Beatus, qui in Timore & tremo-
re operatur salutem.

Prov. 28.

4. Sed videamus, quæ qualisque sit causa Timoris.
Respondet S. Augustinus: Est amor, fugiens quod ei
obest. Et in sensu causaliter, seu causaliter, ut
loquitur Philosophi, intelligendum est, Timor est
causa, nempe, est causatus ab Amore. Idem docet
Aristoteles: Omnis Timor est ex Amore boni contrarij.

S. Tho. 1. 2.
q. 6. 1.

Quod patet etiam experientia: timeatur infamia,
quia amatur propria æstimatio: timeatur inopia,
quia amatur propria æstimatio: timeatur inopia,
quia

1 2 quia

quia amantur opes, & non nisi, quia amatur vita, ut
tur mors. Unde vera nimis ac certa est hæc propositio.

Qui timet, amat: & qui non amat, non timet. Ita
S. Aug. lib. proloquitur D. Augustinus: *Qui amat, timet.*

Seneca: *Desinis timere, si desinus amare.* Ex quo
37. q. 3. optimum progignatur medium, ne quidem in
Mundo, etiam terribilissimum timeamus: & est
viam ocludamus amori creaturarum & Mundi, hanc

S. Ioan. E. consilium S. Joannis: *Nolite diligere Mundum,* pro
pist. 1. c. 2. *qua in Mundo sunt.* Si poteris dicere in veritate
S. Ignatio: *Nihil eorum, quæ videntur, desiderare:*

eodem poteris quoque affirmare: *Nihil eorum, quæ
videntur, timeo.* Praxis igitur corrigendi Timoris
hæc est, ut primò iustifices & corrigas Amorem: ut
loca totum Amorem in Deo, & non aliud nõ Deum
timebis.

5. Verùm, quâ ratione, quo modo Deus, qui boni-
mè bonus est, imò ipsa bonitas per essentiam, non timere
rest, cum bonitas sit objectum Amoris non Timoris.
Respondetur, duplici ratione Deum considerari potest:
primò, secundum id, quod in se est, nimirum, ut
finitum bonum, nullam in se continens rationem mali
& in hoc sensu est objectum Amoris, non Timoris.
Secundò, secundum id, quod connotat, puta, peccatum,
quâ nos punire & castigare potest, & in hoc sensu po-
test esse, & est objectum Timoris. Ergo, ut loquitur
Theologi: *Deus non ut, Quod, sed ut id, à Quo, malum
provenire potest, debet timeri.* Quia, ut, *Quod, est in se
num, & summum bonum: sed ut id, à Quo, timeri potest,
ratione mali, quod à Deo causari potest.* Ubi adve-
tendum, quod sicut malum, quod à Deo ordinari potest,

S. Thomas. duplex est, culpæ & Pœnæ (& primum solum permittitur
à Deo, secundum immititur) ita duobus modis Deum
timere debemus: nimirum, ut permittentem Malum
culpæ, & ut nos castigantem & punientem Malo pœnæ.
Et plus timeendus est Deus ut permittens malum culpæ,

S. Tho. 2. 2. quam puniens: quia malum culpæ, est malum sui ipsius.
9. 19. art. 1. quia opponitur bono Divino in seipso: & malum pœnæ est
Cajet. malum secundum quid, & opponitur tantum bono creaturæ.

Quamobrem hæc ad Deum fundere oportet orationem:
Dom-

ne permitas me separari à te, à Gratia tua, ab amore tuo. Sum contentus, puniar in Inferno, priver gratia tua: at unquam Gratia & Amore tuo me priore digneris.

Aliz insuper supersunt rationes, ob quas Deus timeendus est. Prima, quia Solus Deus nobis potest independenter ab omni creatura, at nulla creatura independenter à Deo nobis ullum potest in-

dicere damnum, aut nocementum. Siquidem omnia S. Aug. in Psal. 32. sub imperio, dominio, & potestate Dei constituta ne minimum efficere possunt absque mandato permissione ipsius Dei. Potest homo ex se ma-

gnare habere voluntatem, ac inimico suo obviam pro- ducere: at non sic liberam habet voluntatem, ut sua votum suum ei nocere possit: hæc enim, qua

potest, potestas Deo subordinata est. Quia non Rom 13. potest, nisi à Deo, ut ait Apostolus: ergò de- pendet à Deo, & sine Deo nihil potest. Qua de

ca concludebat S. Augustinus: Si creatura se S. Aug. loc. DEVM time, non illas. Homo te odit: cit. DEVM time. Diabulus te impugnat: DEVM time.

Deus solus DEVS amandus, vel propter DEVM; solus DEVS timendus, vel propter DEVM. Veritas confirmatur ex Divino Salvatoris ora-

tionibus: Nolite timere eos, qui occidunt corpus, & cor- Matth. 10. porum non nocendi habent potestatem, & hanc limitatam subordinatam ordinationi & dispositioni Divinæ, sicut licentiam à Deo ipsis concessam. Unde

inter iustum & peccatorem nascitur differentia: iustus nil aliud nisi Deum timeat: (Qui timeat Eccles 34. Deum, nihil trepidabit) peccator verò præter Deum timeat omnia: veluti Cain timebat, cum dicebat:

Quis scit, qui inveniit me, occidet me. Hinc ortum Gen 4. est proverbium inter Sanctos adeò notum: Qui timeat Deum, nihil sub Deo timeat: qui non timeat Deum, timeat præter Deum omnia. Veritas ista hoc de- clarat exemplo: Si cuiquam occurrerent multi timores, seluri, non ligati: nulli dubium est, quin illum corripendum fore timore & pavore;

aut si conspiceret canes hos ligatos, & manducantem
ista quadam persona, quæ eosdem refrenare ac regere
regere posset: certum est, cum non jam eorum
sonæ, quæ illos suo habet dominio subiectos, timore
metu commoveri. Pari ratione omnes Tyranni, &
mines etiam crudelissimi, sunt veluti canes feroces
sed ligati & frenati sub potenti manu Dei, qui eos
juxta nuntium suum & beneplacitum, solvere & frangere
potest, consistentes. Ergo non est, quod timeat homo
sed time Deum, qui hominibus damnum tibi illatum
cultatem & licentiam indulgere potest.

Secunda ratio, cur Deus solus sit timendus, est quia
§. Tho. 1. 2. solus Deus causare potest *verum malum* & *eternum*, aliud
q. 41. art. 1. *magnum & excellens*: quod est objectum & materia
¶ 2. 2. q. 19. timoris: liquidem modica, & quæ vix sunt illius
timationis, non timentur. Malum vero arduum & terri-
bile, quod solus Deus causare potest, est malum pœnæ
æternæ. Ex hoc capite Salvator increpabat homines
timorem Dei. *Timete eum, qui potest corpus & animam
perdere in Gehennam.*

Denique ad complementum hujus praxis prosequitur
omnes species Timoris, cum modo exerceret. Es
Species timoris sunt quinque: Timor mundanus, mor-
ralis, servilis, initialis, filialis. Primus est malus, ter-
tius bonus, quartus melior, quintus
perfectus & optimus.

§. Th 2. 2. Timor Mundanus est malus: *Quia innititur malis
¶ 19. 4. 3. tanquam fini: & procedit ab amore Mundano, tanquam
a mala radice*. Praxis igitur & medium, quo vincitur
Timorem, erit, si tollas illius principium & radicem,
quæ est amor creaturæ.

Timor Naturalis ex se malus non est, veluti Man-
danus; sed indifferens. Non est meritorius, nec ob-
meritorius: quia prævenit arbitrij libertatem. Bene-
usus hujus Timoris consistit in subordinando & con-
formando illum rationi & beneplacito Divinæ volun-
tatis: veluti fecit Christus Dominus noster in monte
ubi Timorem mortis regulavit juxta Patris
voluntatem dicens: *Non mea: sed tua voluntas fiat.*

¶ 19.

Tertius Timor dicitur Servilis, & est Timor bonus
 & bonum Spiritus Sancti: quia procedit ab amore pro-
 ordinato, ac respicit seipsum tanquam finem proxi-
 mum, non tanquam finem ultimum, & est finis sub fine.
 Illius huius sancti Timoris procedit ex vivâ fide &
 apprehensione poenarum Inferni, quarum motum absti-
 netus a peccato.

S. Th. 2.2.
 q. 6 & 9.

Quartus & Quintus Timor sunt Initialis & Filia-
 lis, qui distinguuntur tanquam perfectus & imper-
 fectus. Filialis est Timor perfectus, & est perfectio-
 nis: quia omnem foras expellit timorem, & timet
 tantum culpam, & offensam Dei, ut separativam à Deo.
 Initialis, qui est Timor incipientium, timet quoque
 culpam, ita tamen, ut etiam aliqua ex parte timeat pec-
 catum.

S. Thom.

Hic sanctus Filialis Timor remanet in Beatis in coe-
 lestibus: Timor Domini sanctus permanet in
 oculis. Per quem timet separationem à Deo ut
 animam, non ut possibilem scilicet. Propterea est
 Timor sine sollicitudine infirmitatis, sed cum tranquillitate
 in Choris.

psal. 18.
 22 q. 19.
 a. 11.
 S. Aug. 19.
 de civi.

Item sanctus Timor Beati à Sacris Doctoribus ap-
 pellatur Timor Reverentialis, Timor Admirationis. Co-
 cordis contremiscunt, & parvent ad nutum eius: non
 timore poenalis Timoris; sed Timore Admirationis: quia
 timor admirantur Deum, ut supra se existentem & sibi
 incomprehensibilem.

c. 9.
 Job. c. 6.

Ratio huius sancti Timoris est defectus intrinsecus
 essentialis creaturæ, pro ut dicit subjectionem secun-
 dum infinitam distantiam à Deo. Unde per confide-
 rationem recedit creatura, & quasi resilit in proprium
 nihil.

S. Thom.
 Gens. 2 p. 9.
 165. memb.
 2. a. 1.

Porro ex his Timoribus duos anima habeat in
 continuo usu, necesse est: Timorem, videlicet, Servi-
 tilis & Filialem. Servilis, inquit S. Basilus remove nos
 ab omni peccato: Sicut, qui infixos habet corpori clavos,
 ad nulli opus est aptus, quod a doloribus totus occupetur. Ita, serm. 28.
 quia hoc sancto Timore confixus est, peccate non potest:
 quia Timor ille instar clavi cordi eius infixus hæret.

S. Basilus

Hujusmodi clavum desiderabat David, quando dicebat: *Confige Timore tuo carnes meas.* Ultra timorem servilem excedendus quoque est, & ut cum diligentia & frequentia Timor Filialis: ne Deum duntaxat timere debes, ut servus Domini sed ut *Filius Patrem dulcissimum.* Quapropter in Ecclesia à Spiritu sancto illuminata pro vobis à Deo postulat utrumque Timorem: *Sancti nominis tui Domine, Timorem pariter & Amorem fac nos habere perpetuum &c.* Et conformantes nos ejusdem Sanctæ Ecclesiæ menti & sententiæ, utrumque Timorem semper in corde deferamus, foveamusque in innocentia & castitate vitæ.

S. Thom.

Orat. Dō.
2. post Pen-
the.

CAP. IV.

De Charitate DEI.

S. Dionys. 1. **A**mor Divinus est Divina Bonitatis desiderium. Quia amare nil aliud est, quam desiderare, ut reali intimaque præsentia amans uniarur rei amate neque contentus est unione affectiva per viam voluntatis; verum etiam procurat affectivam secundum præsentiam personalem. Anima igitur, quæ amat Deum, aspirat suspiratque ad hanc realem præsentiam, neque sola Fide contenta est: desiderat insuper videre objectum amatum. Unde optimum signum, ex quo cognoscas, an ames Deum, hoc est: si ipse realem desideres præsentiam: si dicere possis cum Apostolo: *Cupio dissolvi & esse cum Christo.* Quod exponit et declarat S. Augustinus exemplo unius caritæ, & alterius adulteræ conjugis: *illa timet, ne tardet sponsus: ista vero venit.* Ac propterea illa, non ista veto fertur amare in sponsum. Quod deinde idem S. Doctor nobis applicat, & subjungit: *Absens est Sponsus tuus: interroga conscientiam tuam. Vis, ut veniat? Veri amoris Signum est.*